

ΣΑΒΒΑΤΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ

ΤΕΥΧΟΣ Α'. Αριθ. 42.

Σάββατον 23/5 Ὀκτωβρίου 1878.

Τιμή 3 χαρτόγραφα.

Κωνσταντινούπολις, 24/6 Ὀκτωβρίου.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Τὸ μέγα διάφορον τῆς ἡμέρας μετετοπίσθη ἀπὸ τῆς εὐρωπαϊκῆς Ἀνατολῆς εἰς τὴν μέσσην Ἀσίαν, ἀφ' ἧς ὥρας ὁ ἐμίρης τοῦ Καβούλ ἐτόλμησε νὰ ἐξώσῃ ἐκ τῆς χώρας αὐτοῦ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Ἰνδικῆς ἀποσταλείσαν αὐτῷ πρεσβείαν. Ὅπισθεν τοῦ ἐμίρου ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις διείδε τὸν δάκτυλον τῆς Ῥωσσίας καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἐξάψει οἱ Ἀγγλοὶ ἐζήτησαν οἷονεὶ τὴν κήρυξιν πολέμου κατὰ τῆς δυνάμεως ταύτης. Ἀλλὰ τῆς πρώτης ἐξάψεως παρελθούσης, ἐπῆλθον μετριώτεραι σκέψεις· καὶ δὲν ἐγκατελείφθη μὲν ἡ ἰδέα τῆς αὐστηρᾶς τιμωρίας τοῦ ἐμίρου, ἀλλὰ σκέψις γίνεται ἀπὸ τοῦδε ὅπως μὴ ἡ Ῥωσσία ἀναγκασθῇ νὰ περιπλακῇ εἰς τὴν πάλιν. Καὶ ἡ Ῥωσσικὴ δὲ πολιτικὴ τὸ καθ' ἑαυτὴν προσπαθῇ ν' ἀπαλλάξῃ πᾶσαν αὐτῆς εὐθύνην, ἐπὶ τοῦ πικρόντος τοῦλάχιστον, ἐν τῷ ζητήματι. Τὴν τε Ῥωσσικὴν καὶ τὴν ἀγγλικὴν πολιτικὴν ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ συγκεφαλαιοὶ ἀρκούντως καλῶς τὸ ἐπόμενον ἄρθρον τοῦ βρυξελλοῦ Βορρά, ἡμισπισήμου ὀργάνου τῆς Ῥωσσικῆς κυβερνήσεως.

Πρὸ τινος ἐγράφομεν τὰ ἐξῆς. «Αἱ ὑπουργικαὶ ἐφημερίδες τοῦ Λονδίνου πραγματεύονται τὸ ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει τεθὲν ζήτημα τῆς Ἀφγανίας μετὰ τῆς ζωηρότητος καὶ τῆς πυρετώδους ἐκείνης συγκινήσεως, τῆς χαρκτηριζούσης ἰδίως τὴν ἀγγλικὴν πολιτικὴν ἐπὶ τοῦ ἐνεστώτος ὑπουργείου, καὶ ἥτις οὔτε λογικῆς οὔτε ἰσχύος ἀπόδειξις εἶναι». Ἡ δυνάμεθ τούτους ἀνωτέρω μόνον στίχους παρατιθέντες

νὰ περιγράψωμεν τὴν ἐντύπωσιν, ἣν παρήγαγον ἄρτι ἐν Λονδίῳ αἱ νεώτεραι ἐξ Ἰνδικῆς εἰδήσεις καὶ τὰ ὀργίλα σχόλια, ἅτινα ἐξηκόντισαν κατὰ τὴν πρώτην στιγμὴν αἱ πλείσται ἀγγλικαὶ ἐφημερίδες, ὧν ἡ ὀργὴ ἀπυθύνετο τοσοῦτον σχεδὸν κατὰ τῆς Ῥωσσίας, ὅσον κατὰ τοῦ ἐμίρη τῆς Ἀφγανίας. Ὁ Χρόνος π.χ. ὡς δύναται νὰ πεισθῇ τις περὶ τούτου ἐκ τοῦ τηλεγραφήματος τοῦ ἐν Καλκούτᾳ ἀνταποκριτοῦ αὐτοῦ, ἐζήτησεν ἀπλούστατα ὅπως κηρυχθῇ ὁ πόλεμος κατὰ τῆς Ῥωσσίας.

Εὐτυχῶς ἤρκεσαν εἴκοσι καὶ τέσσαρες ὥραι ὅπως ἐπενέγκωσι μικρὴν ἀταραξίαν καὶ ἐμπνεύσωσιν εἰς τοὺς ἄγγλους συναδέλφους ἡμῶν ὀρθοτέραν κρίσιν. Εἶναι εἰσέτι λίαν ἡρεθισμένοι κατὰ τοῦ Σέρ Ἀλῆ, ἐγκαταλείπουσιν ὅμως τὴν Ῥωσσίαν· ζητοῦσι νὰ τιμωρηθῇ ὁ ἐμίρης, προσθέτουσιν ὅμως ὅτι δὲν πρέπει νὰ παρασύρωσι τὴν Ῥωσσίαν εἰς τὴν πάλιν. Ὁ Χρόνος συμβουλεύει μάλιστα τὴν ἀγγλοῖνδικὴν κυβέρνησιν νὰ μὴ προῖῃ ἀμέσως εἰς τὴν τιμωρίαν τοῦ Σέρ Ἀλῆ, νὰ περιμείνωσι δὲ μέχρι τῆς ἀνοιξέως ὅπως ἀφειθῇ τῷ ἡγεμόνι τῆς Ἀφγανίας ὁ χρόνος τῆς σκέψεως καὶ τὸ δυνατόν τῆς μεταμελείας.

Ἴσως ἡ καταπράυνσις αὕτη ποιήσῃ νέας προόδους ἐντὸς τινῶν ἡμερῶν. Ἀλλως δὲ, ἀξιοσημεῖωτον εἶναι ὅτι τὸ ζήτημα οὐδαμῶς εἰσέτι διηυκρινίσθη. Τὸ μόνον θετικὸν γεγονός εἶναι ὅτι ἡ πρεσβεία τοῦ σέρ Νέβιλ Σάμπερλαιν ἐπανῆλθεν εἰς Πεσαβούρ, διότι εἰς ἀξιωματικὸς τοῦ Σέρ Ἀλῆ μετὰ σημαντικῶν δυνάμεων ἐν τοῖς μεθορίοις ἀντίστη ὅπως αὕτη ἐξτκολουθήσῃ τὴν πορείαν αὐτῆς. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἐπιστολὴν, ἣν ὁ Σέρ Ἀλῆ ἐμελλε ν' ἀποστείλῃ πρὸς ἀπάντησιν ἐκείνης, δι' ἧς ὁ ἀντιβασιλεὺς τῆς Ἰνδικῆς ἐγνωστοποιεῖ αὐτῷ τὴν προσεχῇ ἀναχώρησιν τῆς πρεσβείας, ἐξακολουθοῦσιν οὐδόλως περὶ αὐτῆς ὁμιλοῦντες. Ἐν τούτοις εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ γνωσθῇ τί ἡ ἐπι-

στολή εκείνη απέγεινε καὶ τί περιείχεν. Ἐκ τοῦ ἐκ Βομβάης τηλεγραφήματος, ὅπερ ἀνήγγελλε πρό τινων ἡμερῶν τὴν ἀνταλλαγὴν τῆς ἐπιστολογραφίας μεταξύ τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Ἰνδικῆς καὶ τοῦ ἐμίρου, ἐξάγεται ὑπονοούμενως, ὅτι ἡ πρεσβεία ἔμελλε νὰ περιμένῃ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Σέρ Ἀλῆ, πρὶν ἢ διευθυνθῇ εἰς Καβούλ. Ὁ σὶρ Νέβιλ Σάμπερλαιν περιέμεινε τὴν ἀπάντησιν ταύτην; Τοῦτο δὲν λέγουσιν. Ὑπάρχει λοιπὸν ἐν τούτοις σκοτεινόν τι σημεῖον, ὅπερ ἀνάγκη νὰ διαφωτισθῇ, ὅπως δυνήθῃ τις νὰ ἐκτιμήτῃ ἐν πλήρει γνώσει τὸ ἐπεισόδιον.

Θέλουσιν ἴσως παρατηρήσει, ὅτι ἤρκει νὰ κοινοποιηθῇ τῷ Σέρ Ἀλῆ ἡ τῆς πρεσβείας ἄφιξις, ὅπως οὕτως ὑποδεχθῇ αὐτὴν καλῶς, καὶ ὅτι, ἐπειδὴ ἡ εἰς τὴν κοινοποιήσιν ταύτην ἀπάντησις τοῦ ἐμίρου ἠθέλην εἶναι βεβαίως εὐνοϊκὴ, ἦτο ἀνωφελὲς ὁ σὶρ Νέβιλ Σάμπερλαιν νὰ περιμένῃ αὐτὴν ὅπως ἐκκινήσῃ. Θὰ ἦτο εὐλογοφανὲς ἡ ἀντίρρησης αὕτη ἂν ἐπρόκειτο περὶ συνήθους πρεσβείας, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα οὐχ οὕτως ἔχει. Ὁ σὶρ Νέβιλ Σάμπερλαιν εἶχε μεθ' ἐκυτοῦ σημαντικὴν στρατιωτικὴν συνοδείαν, ὑπερβαίνουσαν κατὰ πολὺ τὰς νομίμους ἀναλογίας συνήθους συνοδείας. Ἀμφιβάλλεται ἂν ἡ ῥωσικὴ πρεσβεία, περὶ ἧς τοσοῦτο ὁμιλοῦσιν ἀπὸ τινων ἐβδομάδων, μετέβῃ εἰς Ἀφγανίαν μετὰ στρατιωτικῆς συνοδείας, τοσοῦτο ἥκιστα καταλλήλου διὰ πρεσβείαν.

Ὁ παρισινὸς Χρόνος προσπαθεῖ νὰ ἐξηγήσῃ τὸ γεγονός τοῦτο διὰ τῶν κινδύνων, οὓς ἡ ἀγγλοϊνδικὴ πρεσβεία ἠδύνατο νὰ διατρέξῃ διὰ μέσου τῶν φυλῶν τῶν ἀφγανικῶν μεθορίων, καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν τούτου ὤφειλε νὰ ἦναι εἰς θέσιν, ὅπως ἐν ἀνάγκῃ ἀνοίξῃ ὁδὸν διὰ τῆς βίας. Ἀλλὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην διαψεύδει ἡ ἐπομένη λεπτομέρεια, ἣν χορηγεῖ ὁ ἐν Λονδίνῳ ἀνταποκριτὴς τῆς *Εφημερίδος τῶν Συζητήσεων*. «Τὸ περίεργον εἶναι ὅτι ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἔλαβεν ὁμήρους παρὰ τῶν φιλοπολέμων φυλῶν τῶν εὐρισκομένων ἐν τῇ παρόδῳ τοῦ Κιβέρτ, ὅπως ἐξασφαλισθῇ ἡ διάβασις τοῦ σὶρ Νέβιλ Σάμπερλαιν καὶ τῆς πρεσβείας αὐτοῦ». Τὴν λεπτομέρειαν ταύτην ἐπιβεβαιοῖ ὁ ἐν Καλκούττᾳ ἀνταποκριτὴς τοῦ Χρόνου, παρατηρῶν ὅτι αἱ φυλαὶ τῆς παρόδου Κιβέρτ, διάκεινται φιλικῶς τῇ Ἀγγλίᾳ.

Οὐδεμίαν λοιπὸν ὑπῆρχεν ἀνάγκη ὅπως ὁ σὶρ Νέβιλ Σάμπερλαιν παρὰλάβῃ μεθ' ἐαυτοῦ τοσοῦτο σημαντικὰς στρατιωτικὰς δυνάμεις,

δὲν εἶναι δὲ ἀπολύτως ἀδύνατον ὁ Σέρ Ἀλῆ, καίπερ διατεθειμένος νὰ ὑποδεχθῇ κάλλιστα τὸν ἀπεσταλμένον τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Ἰνδικῆς, νὰ παρεκάλῃ αὐτὸν, ὅπως ἐγκαταλείψῃ εἰς τὰ μεθόρια μέρος τοῦλάχιστον τοῦ συνοδεύοντος αὐτὸν στρατιωτικοῦ σώματος. Ἄν οὕτως εἶχε τὸ πρᾶγμα, δυσχερὲς ἠθέλην εἶναι ν' ἀποδώσῃ τις πρὸς τὸν ἐμίρην ἅπαν τὸ πταίσμα.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ ἀτελεύτητα σχόλια τῶν ἀγγλικῶν καὶ τινων εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ῥωσικῆς πρεσβείας ἐν Καβούλ, νομίζομεν ὅτι οἱ ἡμέτεροι συνάδελφοι ἂν ἐσκέπτοντο πλείοτερον καὶ ἂν εἶχον πλείοτερον μνημονικὸν καὶ ὀλιγώτερον φαντασμὸν ἠθέλον παραδόξως ἀπλοποιήσῃ τὴν ἐργασίαν αὐτῶν. Ὅταν πρό τινων ἐτῶν τὰ ἀνακτοδοῦλια τοῦ Λονδίνου καὶ τῆς Περσικῆς πόλεως προσεπάθησαν νὰ καθορίσωσι τὰς σφαῖρας τῆς ἀμοιβαίας αὐτῶν ἐπιρροῆς ἐν Ἀσίᾳ, ἐσχημάτισαν τὴν πεποιθήσιν ὅτι εἰρηνικῇ, ἄμεσος καὶ μόνιμος ἐνέργεια ἑκατέρας τῶν δύο δυνάμεων ἐν τῇ ἐαυτῆς σφαίρᾳ ἦτο τὸ καλλίτερον μέσον ὅπως ἐξασφαλισθῇ ἡ διατήρησις τῆς ἡσυχίας ἐν ταῖς χώραις ἐκείναις. Ὅπως ἡ ἐνέργεια αὕτη ἦ πρᾶγματι ἀποτελεσματικὴ, ἔπρεπε νὰ ἔχῃ κύρος τι, τὸ δὲ κύρος τοῦτο ἠδύνατο νὰ ἐξευρεθῇ μόνον ἐν τῇ εὐθύνῃ, ἣν ἠθέλον ἀναλάβει ἡ Ῥωσσία καὶ ἡ Ἀγγλία ὡς πρὸς τὴν ὀρθὴν στάσιν τῶν ἀσιατικῶν κρατῶν, ὧν ἕκαστον ἀποτελεῖ τὰς δύο σφαῖρας τῆς ἐπιρροῆς. Ἡ Ῥωσσία συνήνεσε ν' ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην ἥτις ἐπεβάλλετο αὐτῇ, ἀλλ' ἡ Ἀγγλία ἠρνήθη. Ἀλλ' ἡ Ἀφγανία εἶναι τὸ σημαντικώτερον τῶν κρατῶν, ὅπερ ἐξαρτῶνται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀμέσως ἀπὸ τῆς Ἀγγλίας. Ἐπειδὴ ἡ Ῥωσσία δὲν ἀπῆντησε παρὰ τῇ ἀγγλικῇ κυβερνήσει, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἀφγανίαν, τὰ ἐχέγγυα τῆς ἀσφαλείας, ὅπερ ἦτο διατεθειμένη νὰ παράσχῃ τῇ Ἀγγλίᾳ, προκειμένου περὶ τῶν χανάτων, ἅτινα παρ' αὐτῆς ἐξηρτῶντο, μόνον μέσον ἀπελείπετο αὐτῇ νὰ ζητήσῃ τὰ ἐχέγγυα τὰῦτα παρ' αὐτοῦ τούτου τοῦ ἐμίρου, συνάπτουσα ἀμέσους μετ' αὐτοῦ σχέσεις. Τὰ πρὸ ἐνός ἔτους γενόμενα ἐν Ἀσίᾳ, αἱ ἥτται τῶν Κασγάρων, ἡ κατάλυσις τοῦ κράτους τοῦ Γιακούβ βέη, ἡ φυγὴ τοῦ πρώην χάνη τῆς Χοκάνδης, καταφυγόντος εἰς Ἀφγανίαν ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ἀναμφιβόλως ὅπως εὖρῃ αὐτόσε βοήθειαν πρὸς ἐπανάκτησιν τοῦ θρόνου αὐτοῦ—ταῦτα πάντα ἀποτελοῦσι κατὰστάσιν ἀρκούντως ἀσταθῆ,

κατὰ τῶν ἐνδεχομένων τῆς ὁποίας ἡ Ῥωσσία ὤφειλε νὰ λάβῃ τὰ μέτρα αὐτῆς, ἡ δὲ εἰρηνικὴ καὶ φιλικὴ στάσις τῆς Ἀφγανίας εἶναι προφανῶς ἐν τῶν σπουδαιοτέρων στοιχείων τῆς ἀσφαλείας αὐτῆς.

Τοῦτο, νομίζομεν, ἐξηγεῖ ἐπαρκέστατα καὶ λίαν εὐλογοφανῶς τὸν σκοπὸν τῆς εἰς Καβούλ ῥωσικῆς πρεσβείας, εἰς ἣν ἐφημερίδες τινὲς ἀποδίδουσιν ἄγνοοῦμεν ὁποίους μυστηριώδεις λόγους καὶ συνδυασμούς. Ἀπὸ μόνης τῆς Ἀγγλίας ἐξηρτᾶτο ὅπως οὐδεμίᾳ ῥωσικῇ πρεσβείᾳ πατήτῃ τὸν πόδα εἰς Καβούλ, ἀλλὰ δὲν ἤθελῃσε τοῦτο. Ὅτι ἡ Ἀγγλία ἠρνήθη νὰ πράξῃ ἐν τῷ συμφέροντι τῆς ἀσφαλείας τῆς Ῥωσσίας, πρέπει κατ' ἀνάγκην ὅπως ἡ τελευταία πράξῃ τοῦτο ἑαυτῆς. Τοῦτο φυσικώτατον, περὶ τούτου οὐδαμῶς ἡ Ἀγγλία ὀφείλει νὰ ἀνησυχῇ καὶ οὐδαμῶς τοῦτο δυνατόν νὰ καταστῇ ἀντικείμενον διαφωνίας μεταξὺ τῶν δύο δυνάμεων.

Ἐκ τῶν λοιπῶν ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάζει ζητημάτων, τὸ μὲν ἐλληνικὸν φαίνεται ὑπνώτον, τὸ δὲ τῆς αὐστριακῆς κατοχῆς τῆς Βοσνίας εἰσῆλθεν εἰς φάσιν κρείττονα διὰ τὴν αὐστριακὴν κυβέρνησιν μετὰ τὰς τελευταίας ἐπιτυχίας τῶν στρατευμάτων αὐτῆς, προελασάντων ἤδη μέχρι Σβορνικίου.

Τὸ ζήτημα τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐφαρμογῆς μεταρρυθμίσεων εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, συνωδὰ τῇ ἀγγλοτουρκικῇ συμβάσει τῆς 4 ἰουνίου, προσκρούει κατὰ πολλῶν προσκομμάτων, ὧν τὸ σπουδαιότατον εἶναι ἡ ἀνάγκη χρημάτων, ἀνάγκη δι' ἣν ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις ἠθέλησε νὰ συνάψῃ δάνειον ἐν Λονδίνῳ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ εἰς τὴν Τουρκίαν δοθησομένου περισσεύματος τῶν προσόδων τῆς Κύπρου. Ἀλλ' αἱ περὶ τοῦ δανείου διαπραγματεύσεις ἐναυάγησαν, λέγεται, ἡ διότι ἐκρίθη ἀνεπαρκὲς τὸ περίσσευμα τοῦτο, ἡ, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, διότι αἱ πρόσοδοι τῆς Κύπρου ἀποτελοῦσι μέρος τῶν ἐγγυήσεων, αἵτινες ἐδόθησαν εἰς τοὺς προηγουμένους πιστωτὰς τῆς Τουρκίας καὶ ἐπομένως δὲν δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἐγγυήσις νέου δανείου, πρὶν ἢ ἐπέλθῃ συμβιβασμὸς μεταξὺ τῆς Τουρκίας καὶ τῶν πιστωτῶν αὐτῆς.

ΠΕΡΙ ΔΗΜΕΥΣΕΩΣ ΕΙΤΕ ΕΚΛΑΙΚΕΥΣΕΩΣ

τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ μοναστηριακῆς
περιουσίας

ΕΝ ΤΑΙΣ ΠΑΡΙΣΤΡΙΟΙΣ ΗΓΕΜΟΝΙΑΙΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε ἀριθμ. 41).

Οὕτως εὐρίσκοντο τὰ πράγματα, ὅτε ἐξεβράγη ὁ ῥωσσοτουρκικὸς πόλεμος τοῦ 1854, ὅστις, φυσικῶς τῷ λόγῳ, ἀνέστειλε καὶ ἐμπόδισε τὴν ἐξακολούθησιν πάσης νέας συζητήσεως καὶ διαπραγματεύσεως πρὸς λύσιν τῆς διαφορᾶς.

Μετὰ τὴν λήξιν αὐτοῦ συνελθοῦσαι ἐν Παρίσις αἱ ἐμπόλεμοι δυνάμεις πρὸς σύνταξιν τῆς συνθήκης, κατ' ἐπιφάνειαν μὲν καὶ ἐκ προθέσεως ὅπως τακτοποιήσωσι καὶ ἐμπεδώσωσι τὰ ἀναταραχθέντα πράγματα τῆς Ἀνατολῆς, κατὰ βάθος ὅμως καὶ ἀκουσίως, ὅπως ὑποκρύψωσι νέας νέου πολέμου ἀφορμὰς, ἐπελάβοντο καὶ τοῦ ζητήματος τῶν ἐλληνικῶν μοναστηρίων, ἀποδοῦσαι αὐτῷ, ὡς μὴ ὤφελε, χαρακτῆρα διεθνῆ. Τὸ λάθος τοῦτο τῶν δυνάμεων ἐνεθάρρυνεν ἔτι μᾶλλον ἐν ταῖς κατόπιν ἐνεργείαις αὐτῆς τὴν κυβέρνησιν τῶν παριστρίων Ἡγεμονιῶν. Διότι ἐφάνη ὥσεὶ αἱ δυνάμεις τῆς Εὐρώπης ἔλεγον αὐτῇ· ἡ διαγωγή σου τοῦ νὰ ζητῇς νὰ διεκδικήσῃς καὶ οἰκαιοποιηθῇς τὴν περιουσίαν τῶν ἐλληνικῶν μοναστηρίων δὲν εἶναι κακὴ καὶ ἐπίμεμπτος, προσπάθησον ὅμως τοῦ λοιποῦ νὰ ἀνεύρῃς τρόπους, ὅπως συγκαλύψῃς αὐτήν, καὶ παραπείθουσα νὰ ὑποκλέψῃς τὴν πεποίθησιν ἡμῶν, ὅτι πραγματικῶς ἔχεις δικαιώματα ἐπὶ τῆς περιουσίας ταύτης. Ἀλλ' ἡ κυβέρνησις τῶν Ἡγεμονιῶν ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἀντὶ μείζονος πανουργίας, μείζονα τόλμην ἀνέπτυξε.

Τὸ περὶ τούτου μέρος τῆς συνθήκης εἶναι ἡ 6 §. Ἀλλ' ὅπως πανταχοῦ καὶ πάντοτε, οὕτω καὶ ἐνταῦθα οἱ ἐπὶ ἀντιπρόσωποι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐξενέγκωσι μίαν καὶ τὴν αὐτὴν γνώμην. Ἀφ' ἐνὸς μὲν διεσπάρθησαν οἱ τῆς Γαλλίας, Ἀγγλίας, Σαρδηνίας καὶ Πρωσσίας τὴν αὐτὴν σχόντες γνώμην, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ τῆς Αὐστρίας, Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας, ἕκαστος ἰδίᾳ γνωματεύσας.

Ἀξίον παρατηρήσεως εἶναι ὅτι ἐν ἀρχῇ ἅπαντες ἀναγνωρίζουσιν ὅτι τὰ καθιερωμένα μοναστήρια ἐν ταῖς παριστρίοις Ἡγεμονίαις ἀποτελοῦσιν ἰδίαν καὶ αὐτοτελῆ τάξιν ἰδρυμάτων, κατόπιν ὅμως διασχίζονται αἱ γνώμαι ὡς ἐξῆς.

Οἱ μὲν ἀντιπρόσωποι Γαλλίας, Ἀγγλίας, Σαρδηνίας καὶ Πρωσσίας παραδέχονται ὅτι ἐκ τῶν κτημά-